

Rioolinspecteur gaat nauwkeuriger vastleggen

Vanaf 2020 bevat een rioolinspectierapport veel meer details. Gemeenten kunnen daardoor beter inschatten waar en wanneer actie nodig is. De nieuwe werkwijze draagt bij aan een meer risico gestuurd rioolbeheer. Verwacht: inspectiekosten omhoog, beheerkosten omlaag.

Gemiddeld een keer in de tien of twaalf jaar - zo nodig vaker - laat een beheerder het rioolstelsel inspecteren. Deze inspectie is noodzakelijk om knelpunten tijdig op te sporen en te kunnen aanpakken. Via putten op straat brengt een inspecteur met een stok of rijdende robot opnameapparatuur en meetinstrumenten (zoals een hellinghoekmeter en GPS) in de ondergrondse buizen. De inspecteur stelt vast of er barsten, verzakkingen, obstakels of doorboringen van leidingen zijn, en wat de ernst of omvang van gebreken is. De bevindingen komen in een digitaal rapport. Op basis hiervan neemt de rioolbeheerder beslissingen: repareren, vervangen of nog even aanzien. Voor inspectie bestaat sinds 2003 een Europese norm die in 2011 herzien, maar Nederland werkte met een aparte norm, de NEN 3399. Bij de NEN 3399 classificeert de inspecteur de knelpunten in klassen met bandbreedtes. Terwijl inspecteurs en beheerders goed uit de voeten konden met de NEN 3399 uit 2004, blijken zij de laatste update uit 2015 nauwelijks te gebruiken.

Geen details bij NEN

Eric Oosterom, programmamanager bij stichting RIONED, licht toe: "In de NEN 3399 uit 2015 werd de vastlegging vereenvoudigd. Hierbij werden veel klassen geschrapt, maar dit pakte niet goed uit. Beheerders misten details. Er werd bijvoorbeeld genoteerd dat er water in de buis was, zonder hoeveelheid. Terwijl een beheerder misschien denkt: '10 procent water in de buis vind ik niet erg.'" Een ander voorbeeld: een kunststoffen buis kan vervormen. De inspecteur ziet dit en noteert 'vervorming'. "Maar een paar procent vervorming hoeft geen probleem te zijn. Is het vijftien procent of meer, dan moet je de buis extra in de gaten houden of zelfs direct ingrijpen."

De minder genuanceerde vastlegging leidde tot veel extra werk, is de ervaring van Alex Buijs, rioolbeheerder bij de gemeente Breda. "Een ingehakte inlaat op een be-

R

'DE LEIDRAAD GAAT VEEL DUIDELIJKHEID GEVEN'

tonnen rioolbuis is vaak wat rafelig. Meestal is dat geen probleem, maar zonder informatie over de ernst moest ik continu de video's bekijken om te bepalen of ingrijpen noodzakelijk is." Dit bleek een tijdrovende, en daarmee kostbare klus voor gemeenten. Waarom werkte Nederland niet volgens de Europese norm (EN 13508-2)? Oosterom: "Nederland is een van de eerste landen die in de jaren negentig al gestructureerd de staat van het riool in kaart bracht. Apparatuur kon in die tijd nog niet zo exact meten en dus werd gewerkt met bandbreedtes."

In millimeters

Afgelopen jaar hebben beheerders, rioolinspecteurs, aannemers en andere deskundigen gezamenlijk een nieuwe leidraad voor de rioolinspectie opgesteld. Ditmaal op basis van de Europese norm uit 2011. Met de Europese norm worden waarnemingen vastgelegd in exacte data, in millimeters of procenten. "Bijvoorbeeld een scheur met een lengte van 0,5 m, op het breedste punt 4 mm. Zo kan de beheerder informatie filteren en een aandachtspunt volgen door de tijd", zegt Oosterom.

De leidraad is vanaf april digitaal en op papier beschikbaar. Vanaf 1 januari 2020 vervalt de NEN 3399 en worden alle rioolinspecties op de EN 13508-2 gebaseerd.

Petra van der Werf begeleidt namens RIONED het transitieproces naar de nieuwe norm. "De discussies in de werkgroep waren heel inhoudelijk. Bij beslissingen is goed nagedacht hoe iets voor alle partijen uitpakt."

Ook Buijs was deelnemer. "We hebben gekeken naar acceptabele toleranties van alle mogelijke waarnemingen – ook waarnemingen kunnen iets onnauwkeurig zijn. De leidraad maakt duidelijk hoe je de norm toepast. De software van de beheerder deelt de meetwaarden uit het rapport in klassen die de werkgroep heeft opgesteld."

Betere maatregelen

Doordat de inspecteur meer tijd kwijt is aan het vastleggen van data, valt een inspectierapport waarschijnlijk duurder uit, verwacht Han van Rijssen, directiesecretaris van de Vereniging Afvalbedrijven. "Door de marktwerking is de kostenstijging niet goed te voorspellen." Wel verwachten Van Rijssen en Oosterom dat de rioolbeheerkosten omlaaggaan. "Gegevens zijn beter te extrapoleren. Gemeenten kunnen betere maatregelen treffen en zo langer gebruikmaken van de infrastructuur", meent Oosterom. Van Rijssen vult aan: "Onderzoekskosten verdien je terug in het verdere beheer en onderhoud. In Nederland ligt voor tientallen miljarden aan rioolinfrastructuur." Ook de beheerder is positief. "Veroudering van het stelsel is beter te volgen. Daardoor zijn minder vervolgininspecties nodig. Beheerders kunnen veel nauwkeuriger aangeven wat zij acceptabel vinden en wanneer zij willen ingrijpen. De leidraad gaat veel duidelijkheid geven. De nieuwe werkwijze is eveneens een hulpmiddel bij de overgang naar een meer risico gestuurd rioolbeheer", zegt Buijs.

Eric Oosterom

Alex Buijs

Petra van der Werf

Han van Rijssen

Aandacht voor communicatie

Komende maanden is er veel aandacht voor de communicatie met beheerders en bedrijven. Inspectiebedrijven gaan hun software aanpassen, medewerkers instrueren en klanten informeren. Wateropleidingen zorgt voor bijscholing. Van der Werf: "Beheerders worden aangemoedigd om de nieuwe norm voor te schrijven in hun bestekken. Vanaf de zomer organiseren de Vereniging Afvalbedrijven en RIONED op vijf tot zes locaties in Nederland informatiebijeenkomsten." Met deze leidraad loopt Nederland volgens Oosterom voor in Europa. Hij verwacht dat de Nederlandse aanpak ook in andere landen ingang zal vinden. Dat zou niet de eerste keer zijn: "Ook de Nederlandse methode voor het reinigen van leidingen en het onderhouden van kolken wordt door andere landen overgenomen." •